

Анастасија Каракасиду, која пред повеќе години ја напуштила Грција и македонското малцинство го истражува од САД, вели:

"Александар дефинитивно бил Македонец во антиката. Кога ќе ја слушнете локалната верзија на историјата во регионот, ќе видите дека таа е многу различна од онаа која ја учиме како Грци во училиштата. Учиме дека сме потомци на Александар, дека сите сме Грци, иако се гледа дека таму живеат луѓе со различна култура, јазик, така што откривањето на тој факт е многу битен. Како антрополог и научник ја признавам потребата Република Македонија да биде призната како таква држава за да се стабилизираат политичките превирања и нестабилности на Балканот".

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

ОБИДИТЕ ЗА У МИЛЕНИУМСКО МАКЕДОНЦИТ

И БЕЗ ПИШАНИ ДОКУМЕНТИ ЛУЃЕТО СИ ЈА ЗНАЕЛЕ СВОЈАТА ИСТОРИЈА - ДЕКА СЕ МАКЕДОНЦИ

Во времето кога Р Македонија е соочена со грчкиот проблем околу нашето уставно име и кога јужниот сосед од петни жили се труди да го смени името кое македонскиот народ го носи со векови, вадењето бугарски пасоши оди на штета на Македонија и на Македонците. Доколку во минатото, како што потенцираа историчарите на Меѓународниот научен собир за македонскиот идентитет низ историјата, организиран од Институтот за национална историја, се вршеше асимилација врз Македонците, за да се прикаже еднородно население во Пиринскиот дел на Македонија, со цел да се оправда окупацијата, сега со вадењето бугарски, но и грчки пасоши сами себе се негираме.

"И додека Македонците за тоа попусто бараат оправдување во економските и политичките прилики на Бугарија, ние им овозможивме пред меѓународните органи да се залагаат за сопственото малцинство во Македонија, кое е македонско. Тие се Македонци, но потпишале документи дека се Бугари, со кои може да се манипулира пред меѓународната јавност. Немам ништо против двојно или тројно државјанство, но да се негира македонскиот идентитет нема никакво оправдување", вели историчарот Васил Јотевски.

СВЕДОШТВА

Сепак, и покрај обидите на Бугарите сè што е македонско да го прикажат ка-

ко бугарско, историјата и сведоштвата го говорат токму спротивното.

Ванчо Ѓорѓиев, зборувајќи за бугарските сведоштва за македонскиот идентитет (крајот на XIX и почетокот на XX век), потенцира:

"Францускиот публицист, книжевник и новинар Гастон Рутие, есента 1903 г., веднаш по Илинденското востание, ја посетил Македонија. Своите впечатоци од Македонија ги објавил во 1904 г. во книгата: 'La question macedoine-on doit au peuple vérité'. Освен Македонија, Рутие ја посетил и Бугарија, каде собирал информации за македонското прашање. Меѓу другите, таму се сретнал со Иван Шишманов, бугарски министер за образование кој, според него, бил забележителен и образован. Во разговорот за македонското прашање И. Шишманов истакнал: 'По десет години, ако Македонија стане автономна, таму нема да постојат ниту Бугари, ниту Срби, ниту Грци, ќе постојат само Македонци. Тие ќе имаат многу заеднички политички интереси, особено економски, кои треба да ги создадат со својата неуморна работа, ако сакаат да бидат независни од државите кои се понапредни од нив и чие производство би го уништило нивното. Како на земјоделци воопшто нема да им биде од интерес да се спојат со земјоделските земји, какви што се, Србија и Бугарија; како индустријалци ќе сакаат да ја штитат својата индустрија, која ќе биде против нашата;

најпосле, тие ќе сакаат за себе да ги задржат местата на функционери во нивната администрација и на офицери во нивната војска. Значи, Македонија ќе биде независна и Македонците ќе останат Македонци. Доколку Европа го мисли спротивното, таа греша; ако Бу-

"Колективната меморија е дел од секое човечко суштество и секој човек има индивидуална и колективна меморија. Тоа значи дека во сите нас постои меморија на една историја, која на почетокот се пренесувала усно, а со појавата на пишаните материјали и писмено. Денес таа е дел од секојдневното човеково живеење. Меѓутоа, интересно е тоа што во времето кога немало писмени материјали, луѓето преку усно предание си ја знаеле својата историја и знаеле дека се разликуваат од сите други кои живеат на оваа територија, дека се Македонци, дека имаат македонски јазик, македонска култура, македонски фолклор, македонски традиции, кои од генерација на генерација се пре-

НИШТУВАЊЕ НА ТО ОПСТОЈУВАЊЕ НА Е ПАЃААТ ВО ВОДА

гарите сметаат на бугаризација на Македонија, тоа се илузии! На крај Рутие заклучил: Доктор Шишманов ја зборува вистината, и дека Македонија на Македонците е најдобра варијанта за да се избегне поделбата на оваа област, толку посакувана, а да не се предизвика сомневање кај големите сили".

Горѓиев се задржува и на сведоштвата за посебноста на Македонците и за нивната улога во бугарскиот општествено, економски, политички и културен живот на бугарскиот трговски агент во Солун, Атанас Шопов:

"Во февруари 1904 г. А. Шопов се сретнал со солунскиот валија Хасан Фехми-паша, кој постојано се оплакувал од Македонците и го прашал Шопов: 'Дали Македонците уште бујествуваат во Бугарија?'" Шопов одговорил: "Како да не бујествуваат паша ефенди кога денес поголем дел од македонското население е во Бугарија, поголемиот дел од жителите на Софија се Македонци; голем дел од офицерите во армијата се Македонци".

несувале до денес. Сите други работи кои поплатно се случувале, кои ги направиле пропагандите во македонскиот ентитет, е работа која била нормална. Меѓутоа, и покрај таквите пропаганди, без држава, значи без систем на институции на една држава, македонскиот ентитет опстојувал на овие простори со милениуми, за што и денес сме сведоци, и затоа сите обиди за негово негирање паѓаат во вода. Само оние кои не ја познаваат историјата на македонскиот народ, поради политички причини можат да зборуваат, како што тоа го прават одредени наши колеги, за работи кои документите ги побиваат", вели Тодор Чепреганов, директор на Институтот за национална историја.

АЛЕКСАНДАР БИЛ МАКЕДОНЕЦ

Кога станува збор за утврдувањето на потеклото на Александар Македонски и неговото присвојување од страна на Грците, Анастасија Каракасиду, која пред повеќе години ја напуштила својата земја поради нејзините ставови и се преселила во САД, од каде го истражува постоењето на македонското малцинство во Грција, коментира дека нема многу документација за да се направи конекцијата меѓу идентитетот и потеклото на Александар. Целата работа е дел од еден проект, кој се случува кај сите балкански народи, кои на некој начин се поврзани со ова прашање.

"Не постои можност Грците да докажат дека се потомци на Александар. Тој дефинитивно бил Македонец во антиката. Кога ќе ја слушнете локалната верзија на историјата во регионот, ќе видите дека таа е многу различна од онаа која ја учиме како Грци во училиштата. Учиме дека сме потомци на Александар, дека сите сме Грци, иако се гледа дека таму живеат луѓе со различна култура, јазик, така што откривањето на тој факт е многу битен. Како антрополог и научник ја признавам потребата Република Македонија да биде призната како таква држава, за да се стабилизираат политичките превирања и нестабилности, целата ситуација со Косово, прашањето на албанското малцинство во Македонија и сметам дека тоа е суштинско за целосна стабилизација на Балканот".

Аналитичарот Жидас Даскаловски посочува дека никој нема ексклузивно право да ја употребува историјата на античките Македонци, но и воедно и дека ние не треба да преговараме за името.

Васе Стерјовски од Албанија зборува за политичкото организирање на тамошните Македонци. Првата организација на Македонците во Р Албанија, Организацијата за правата на Македонците во Албанија "Друштво Преспана", е формирана на 3.4.1991 г. Во јули 1991 г. во Тирана е основано политичкото друштво "Братство". Друштвото "Гора",

кое ги обединува Македонците во Северна Албанија, областа Гора и градот Кукс, е формирано во Кукс во мај 1992 г., а политичкото друштво "МИР", кое ги обединува Македонците во Тирана и областа Голо Брдо постои од 28.3.1993 г., Тирана. На 29.6.2000 г. во с. Врбник е основано Македонско-егејското друштво "МЕД". Во март 2002 г., сите друштва на Македонците во Албанија донесоа одлука за формирање на Заедницата на Македонците во Албанија. Во периодот 1995-2008 г. во Албанија се регистрирани и неколку фондации. Сите овие друштва на различни начини се обидуваат да ги зачуваат и да ги одгледуваат најбитните белези на својата национална припадност, културата, обичаите, традицијата, јазикот, фолклорот и др. и континуирано ја подигнуваат свеста за посебниот македонски идентитет, во што имаат значајни постигнувања. Заедницата на Македонците во Албанија, на 8.6.2005 г. во Тирана, ја регистрира првата политичка партија на македонското малцинство во Албанија, Македонска Алијанса за Европска Интеграција. На локалните избори на 18.2.2008 г. прв пат во историјата на Албанија Македонците учествуваа со своја политичка партија и добија градоначалник во Општина Мала Преспа, Едмонд Темелко. Партијата успеа да го освои и мнозинството од Советот на Општината.

Васил Дрвошанов зборуваше за идентитетот на Гораните изразен преку говорот:

"Областа Гора се наоѓа во северозападниот дел од македонската јазична територија. Неа ја сочинуваат 30 села, од кои 9 се во Албанија, 19 на Косово и само 2 во Македонија. Тоа е последица, меѓу другото, и на распарчувањето на Македонија. Меѓутоа, независно од тоа, според фонолошкиот систем и граматичката структура во целина, на современ и на историски план, горанскиот говор влегува во состав на македонскиот дијалектен систем. Меѓу другото, тоа го потврдуваат зборовите кои означуваат роднински односи, како што се, мајка, дете, син, ќерка, брат, девојка, невеста. Меѓу овие зборови, исто така, се и зборовите сака и љуби".